

[Indenrigsministeren]

det lovforslag frem – det er dette lovforslag bl.a. udtryk for – end det, der oprindeligt var til forhandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 225:

*Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Ændret tilskudsbe-
regning som følge af social finansiering).*

(Fremsat 24/4 85).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 18 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 226:

Forslag til lov om ændring af lov om hjemmesygeplejerskeordninger, lov om sundhedsplejerskeordninger, lov om skolelægeordning og lov om offentlig sygesikring m.fl. (Ændring af regler om finansiering).

(Fremsat 24/4 85).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Socialministerens forslag om at fjerne statens tilskud først og fremmest til børnehaver, vuggestuer, fritidshjem og plejehjem og erstatte det med en forhøjelse af statens bloktilskud til kommunerne sagde vi klart nej til ved førstebehandlingen for få uger siden. Man kender derfor vort standpunkt til den side af sagen, nemlig at vi godt vil være med

til de ændringer i tilskudssystemet, der er nødvendige for at sikre, at man i stat, amter og kommuner først og fremmest vælger den løsning, som er bedst for det menneske, man skal hjælpe, men at vi af en række grunde afviser socialministerens forslag og også forslaget fra indenrigsministeren om at fjerne statens tilskud til hjemmesygepleje, sundhedspleje og skolelæger, som er til behandling i dag.

Først og fremmest siger vi nej, fordi vi har mistillid til regeringens hensigt med forslaget, og vi har en stærk mistanke om, at det vil give store problemer for en meget stor del af kommunerne og for de mennesker, der bor der, altså at det vil forstærke de skævheder, som vi i dag har talt så meget om eksisterer.

Vi ved fra indenrigsministerens bemærkninger til det lovforslag, vi netop har behandlet, at regeringen har lavet den aftale med det radikale venstre, som vi har været lidt inde på tidligere, om, at der i foråret 1986 skal fremsættes et lovforslag, der helt fjerner de nuværende bloktilskud. Kommuneskatterne skal så sættes op og statskatten ned – hvis den altså bliver det. Regeringen er derfor meget interesseret i at lave så mange procentrefusioner som muligt om til bloktilskud, for så er der en stor sum kommunale penge at skære af. Jo større den sum er, jo større en del kan regeringen efter aftalen med det radikale venstre tvinge kommunerne til at udskrive af de skatter, der skal bruges til at løse de fælles opgaver, de opgaver, som regeringen og folketinget har pålagt kommunerne at løse, for regeringen og det radikale venstre vil jo ikke gerne tage ansvaret for de kommunale nedskæringer over for befolkningen. De forlanger, at opgaverne fortsat skal løses, og så skælder de ud, hvis de ikke bliver det. Nu vil de altså også flytte en stor del af skatteudskrivningen væk fra staten og over på kommunerne.

Jeg spurgte under behandlingen af det tidligere lovforslag, om der er grund til at tro, at staten vil nedsætte sine skatter svarende til beskæringen af bloktilskuddene, den, som man bebuder vil komme til 100 pct. her om godt et års eller halvandet års tid. Jeg har henvist til, at man hidtil har sparet meget på statens budget ved at skære tilskuddene til kommunerne ned, og jeg vil derfor nu igen spørge, som jeg spurgte under behandlingen af den tidligere sag: er det tanken, at man,

[Henning Rasmussen]

når man skærer ned i støtten til kommunerne fra staten, efter 1. januar 1987 vil foretage en tilsvarende nedsættelse af statskatterne, eller vil man fortsætte med at skaffe sig statslige besparelser ved nedskæringer i de tilskud, der efter 1987 fortsat skal gives til kommunerne?

Vi har fået bekræftet under den tidligere forhandling, at den omlægning, der er tale om, ikke vil give større frihed til kommunerne. Selv om de skal bære en større del af byrderne via kommuneskatten, bliver der ikke større frihed. Man skal altså fortsat indordne sig under en stram ramme, en ramme, der med de fortolkninger af de økonomiske forventninger og af regnskabsresultaterne, som indenrigsministeriet foretager, bliver strammere og strammere og uundgåeligt fører til nedskæringer i fremtiden.

Man vil også, går jeg ud fra, bevare truslen om at gå på straffetogt mod de kommuner og amtskommuner, der ikke vil rette sig efter henstillingen. Så sent som her i foråret taler man jo i sine skrivelser til kommuner og amtskommuner om kompenserende foranstaltninger, og det betyder – det har vi jo set før – at der vil blive grebet ind over for kommuner og amtskommuner. Det er der i alt fald en alvorlig risiko for, hvis de ikke retter sig efter de vurderinger, som staten anlægger for kommunernes økonomi.

Aftalen har, som jeg tidligere har været inde på, også på den anden måde forbindelse med det lovforslag, vi behandler her. Jeg har tidligere stillet det spørgsmål, og det vil jeg så gentage: er der overhovedet nogen mening i at behandle dette lovforslag, når vi ved, at det er aftalt, at der i februar 1986 skal fremsættes en række lovforslag eller måske kun et enkelt lovforslag, der helt ændrer på de økonomiske forhold mellem staten og kommunerne og også vil ændre på udligningssystemet, i alt fald på finansieringen af udligningssystemet? Er det så overhovedet meningsfyldt at diskutere ændringer i byrdefordelingen, som skal træde i kraft fra samme dato, hvor man meddeler os, at et nyt system skal etableres, hvis den aftale, som man har lavet, skal svare regning, hvis den skal overholdes? Det virker lidt komisk at behandle dette forslag i dag – med kendskab til den aftale, der er lavet mellem regeringen og det radikale venstre. Jeg mener det rent faktisk ikke spydigt eller drillende, jeg mener det

ganske alvorligt. Er der nogen mening i at behandle dette lovforslag i dag? Man har jo bebudet, at der vil komme væsentlige ændringer i februar-marts 1986 til vedtagelse, inden folketingets samling er slut i foråret 1986, og hvis det er sådan, at det hele skulle gå i fisk og aftalen ikke blive til noget som helst, ja, så har vi jo disse lovforslag, hvis man absolut vil have dem gennemført, og kan fremsætte dem til den tid. Det virker lidt komisk at vedtage nogle lovforslag, når man på forhånd siger, at man sandsynligvis vil ændre fundamentalt på tingene.

Så vil jeg gerne sige om de ændringer i byrdefordelingen, man foreslår, at vi er tilfredse med, at man nu er kommet så vidt, at man vil indføre nye kriterier, så arbejdsløsheden i kommunerne og andelen af kvinder, der er i arbejde eller under uddannelse, vil gå ind i fordelingen af pengene mellem kommunerne. Det har vi selv peget på er et ønske, vi længe har haft.

Vi synes også, det er i orden, at man vil forhøje den andel af udligningsbeløbet, der fordeles efter antallet af enlige forsørgere og efter antallet af udlejningsboliger, som især bebos af mennesker med små indtægter. Det er gode kriterier, og det er gode kriterier at forhøje efter.

Vi synes også, det er i orden, at regeringen nu – og dér må jeg godt sige langt om længe – stiller forslag om at tage hensyn til de regionale lønforskelle, som den enkelte kommune eller amtskommune ikke har nogen indflydelse på, men bare må tage til efterretning. Det er en retfærdighedshandling, der sker, og den burde nok have været gennemført tidligere, da vi stillede forslag om det.

Vi synes også, det er rimeligt at ændre på udligningsgraden mellem kommuner og amtskommuner med forskelligt skattegrundlag og forskelligt udgiftsbehov, men vi er ikke sikre på, at de valgte procenter er de rigtige. Det vil vi se nærmere på i udvalget.

Vi kan altså godt acceptere de fleste af de foreslåede ændringer i byrdefordelingen, men vi havde jo forestillet os, at de skulle bruges til at rette op på de skævheder, der i dag er i byrdefordelingen mellem kommunerne indbyrdes. Vi havde ikke forestillet os, at de skulle bruges til at rette op på en del af de skævheder, som socialministerens forslag om at fjerne de procentvise refusioner på daginstitutions- og plejehjemsområdet skaber

[Henning Rasmussen]

mellem landets kommuner. Derfor er vi på den ene side udmærket godt tilpas ved, at man nu indfører nye kriterier og forstærker gode kriterier i udligningssystemet, men når vi ser på oplysningerne i det lovforslag, vi behandler i dag, om virkningen af byrdefordelingen, så har vi det ganske klare indtryk, at gennemgående vil skævhederne mellem kommunerne bliver større, og dermed vil også ulighederne mellem befolkningsgrupperne i de forskellige dele af landet blive større.

Jeg vil gerne eksemplificere det, i det omfang tiden tillader det. Vi har 33 kommuner med et skattetryk, der ligger under 16 pct. i år, altså i 1985. Det er de kommuner, hvor skattetrykket er mindst, og hvor borgerne derfor betaler mindre i skat af deres indtægt, end de gør i alle de andre kommuner. I 23 af disse 33 kommuner betyder omlægningen her, at de kan sætte skatten yderligere ned. I 10 af dem sætter de den lidt op, og det er virkelig rigtigt, når jeg siger lidt op, for det beløb, der spares af de kommuner, der sparer, er 100 mill. kr., men den merudgift, de andre 10 kommuner får, de lavt beskattede kommuner, er 10 mill. kr. Jeg har 3-4 eksempler, som jeg vil vende tilbage til i en senere omgang, der dokumenterer, at der er skævheder i dette forslag.

Derfor er vi som sagt i den situation, at vi i og for sig gerne havde set den ændrede byrdefordeling gennemført – men vel at mærke for at rette op på de skævheder, der er i det nuværende system – og vi er derfor fortsat af den opfattelse, at det rigtigste ville være, at socialministerens forslag ikke blev gennemført, og at vi så talte om en ændring af byrdefordelingen isoleret.

Karen Højte Jensen (KF):

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget om ændret tilskudsregning som følge af socialfinansieringen, er dette forslag den økonomiske opfølgning af socialministerens forslag om principperne for omlægning af en række refusioner inden for det sociale område til bloktilskud. Princippet er større sammenhæng mellem beslutningskompetence og økonomisk ansvar, og det er et princip, som fuldt ud støttes af de kommunale organisationer.

Da jeg lyttede til hr. Henning Rasmussen under debatten om det seneste forslag, for-

stod jeg, at man skulle lytte meget til de kommunale institutioner, og her drejer det sig altså om, at sammenslutningen af sociale udvalg er meget positivt indstillet over for dette princip. Når hr. Henning Rasmussen siger, at socialdemokratiet ved førstebehandling tog klart afstand fra det forslag, der kom fra socialministeren, så er min hukommelse åbenbart anderledes end hr. Henning Rasmussens, for det, der står tilbage i min erindring, er faktisk, at man tværtimod ikke fandt, at forslaget var omfattende nok, idet man ønskede, at førtidspensioner skulle indtages. Jeg mener faktisk, at der i forbindelse med dette forslag er god grund til at lytte til de kommunale organisationer.

Der er med rette stor interesse for de økonomiske virkninger, ikke mindst for den enkelte kommune. I forhold til staten er forslaget økonomisk set neutralt, og intentionerne er også størst mulig neutralitet for den enkelte kommunes økonomi.

For at nå dette mål foreslås en række ændringer i udligningssystemet, og først og fremmest indføres en række nye kriterier, bl.a. regionale lønforskelle, som jo i første række har positiv betydning for hovedstadskommuner. Også antallet af fuldtidsledige, kvinders erhvervsfrekvens og beregnet antal døde kommer med. Alle disse kriterier er særdeles relevante, hvortil kommer en forhøjelse af det sociale kriteriums vægt i den primærkommunale udligning. Det drejer sig om antal børn af enlige forsørgere og vægten på boligkriteriet. Herudover er der en justering af udligningen af forskelle i beskatningsgrundlag og forskelle i udgiftsbehov.

For at imødegå for store udsving i de enkelte kommuner, som det ofte viser sig at så omfattende en finansiel ændring giver, afsættes der 200 mill. kr. Disse 200 mill. kr. skal ydes som særligt tilskud til de kommuner, der har et tab på over 0,3 pct. af beskatningsgrundlaget.

Lovforslag nr. L 226 vedrører den sundhedsmæssige del af den samlede omlægning. Vi kan tilslutte os, at udgifter til småbørns- og skolesundhedspleje, befordringsgodtgørelse og begravelseshjælp overgår til at være en rent kommunal udgift fra 1. januar 1987.

Fordelingen af udgifterne til hjemmesygeplejen mellem amter og primærkommuner vil vi gerne i udvalget se på, ligesom vi vil se på 67 års grænsen. Dette svarer helt til vor vur-

[Karen Højte Jensen]

dering af sammenlignelige emner i socialministerens forslag. Det grundlæggende for os er, at den instans, der har beslutningskompetencen, også har det økonomiske ansvar, ligesom vi lægger vægt på forenklingen.

Thor Pedersen (V):

Dette lovforslag er en direkte følge af det lovforslag om omlægning af statslige refusioner til generelle tilskud til amts- og primærkommunerne, der var til første behandling den 10. april 1985. Det var heri forudsat, at forskydninger som følge af omlægningen blev så små som muligt, og så følger nu ministerens gode forslag fra det grundige arbejde, der har fundet sted i finansieringsudvalget.

Udligningskriterierne er således udvidet med en vægtning af regionale lønforskelle, antal fuldtidsledige, kvinders erhvervsfrekvens, en højere grad af udligning af det primærkommunale beskatningsgrundlag og endelig vedrørende den amtskommunale udligning indregning af begrebet beregnet dødelighed. Disse foreslåede ændrede kriterier medfører, at de forskydninger, der er en følge af refusionsomlægningen, mindskes, og samtidig sikrer forslaget, at den enkelte kommune ikke kan få et tab, der overstiger 0,3 pct. af kommunens beskatningsgrundlag i de første tre år.

Vi finder i venstre dette lovforslag fuldt tilfredsstillende i betragtning af den store gevinst, der ligger i selve omlægningen fra statsrefusion til generelle tilskud, en gevinst, der betyder dels en styrkelse af det kommunale selvstyre, dels en klar sammenhæng mellem kommunens kompetence og ansvar og endelig en mulig bedre udnyttelse af de offentlige ressourcer, alt sammen til glæde for brugerne og borgerne i øvrigt, og jeg forstår ikke, at hr. Henning Rasmussen stiller det spørgsmål, om den mulige besparelse, der bliver på statsfinanserne ved omlægningen, skal bruges til skattesænkning eller hvad. Det er jo alene en afgørelse, der ligger i dette folketing, hvor stort skattetrykket skal være, og det hænger ganske nøje sammen med den skattereformdebat, der pågår. Hvad skal skattesatserne være? For her ligger jo en grænse for de procenttigninger, kommunerne kan få samtidig med de maksimale procentsatser, staten skal have, når gennemsnit-

tet af den kommunale og den statslige beskatning skal ligge inden for en af denne forsamling vedtaget maksimal grænse. Derfor er det fuldstændig umuligt at svare på, hvad der rent faktisk skal ske. Men uanset hvad der sker, er det principielle i dette lovforslag stadig lige godt, nemlig, som jeg nævnte, at man styrker det kommunale selvstyre, at man klart forbinder kompetence og ansvar, og at man giver større mulighed for at udnytte de offentlige ressourcer.

Hermed skal jeg anbefale lovforslaget, og det gælder også det generelle og principielle vedrørende lovforslag nr. L 226.

Agerschou (SF):

Som det efterhånden er fremgået, hænger de to lovforslag sammen med regeringens projekt om at omlægge de sociale statsrefusioner til de bloktilskud, som regeringen på den anden side snart vil have afskaffet helt.

Det er efter vores opfattelse et projekt, der efterhånden ikke tåler dagens lys. Jeg så, at finansministeren for et øjeblik siden var i salen, og jeg er da heller ikke i tvivl om, hvem det er, der er bagmanden i dette relativt stort anlagte projekt.

Socialministeren og på nogle områder indenrigsministeren har i sinde at fylde i med den ene hånd, mens den samme indenrigsminister efterhånden fjerner hele molevitten med den anden hånd.

Jeg synes, hr. Henning Rasmussen gav en udmærket skildring af, hvad der er i gang med at ske. Man planlægger at afskaffe bloktilskuddene fra 1. januar 1987, og det, det drejer sig om for regeringen, er, at der er så mange penge at skære væk som overhovedet muligt fra denne dato.

Med lovforslag nr. L 226 sker der en omlægning på nogle af indenrigsministeriets områder: hjemmesygepleje, sundhedspleje osv. Vi er ikke uenige i, at refusionssystemet kan ændres, så det bliver mere hensigtsmæssigt, men vi mener, at der skal eksistere et refusionssystem, der kan sikre en vis minimumsstandard rundt omkring i landet. Derfor er vi imod denne del af forslagspakken.

Lovforslag nr. L 225 er en slags følgelov til hele omlægningen af refusioner til bloktilskud. Formålet er, som det står skrevet i bemærkningerne, at sikre, at de byrdefordelmæssige forskydninger som følge af hele

[Agerschou]

omlægningen bliver så små som muligt, og bl.a. skal beregningen af den kommunale udligning korrigeres for regionale lønforskelle. Der foreslås en forhøjelse af det sociale kriteriums vægt i såvel den kommunale som den amtskommunale udligning samt indførelse af tre nye sociale kriterier, alt sammen ting, der for os på papiret lyder udmærket, men det, man kan komme i tvivl om, er, hvorfor de lovforslag overhovedet behandles her i dag. Vi hørte for et øjeblik siden både indenrigsministeren og hr. Ole Vig Jensen fra det radikale venstre med stolthed og en smule begejstring i stemmen meddele folketinget, at der fra 1. januar 1987 skal være et helt nyt finansieringssystem for kommunerne. Ja, indenrigsministeren bebrejdede oven i købet folketinget, at man ikke diskuterede det nye finansieringssystem i stedet for de tre lovforslag, der er til behandling.

Det, man så kan undre sig over, er, hvorfor i alverden vi overhovedet skal spille folketingets tid med at behandle disse to forslag. Som hr. Henning Rasmussen bemærkede, skal forslaget træde i kraft den 1. januar 1987, på præcis den samme dato, da der tilsyneladende også skal træde et nyt finansieringssystem i kraft. Hvad er egentlig meningen? Hvorfor spilder indenrigsministeren folketingets tid med den slags forslag, som hun oven i købet ikke er forlegen ved at meddele folketinget i virkeligheden ikke skal træde i kraft? Hvad er meningen med det? Hvorfor spilder indenrigsministeren både folketingets tid og formodentlig også tid for nogle embedsmænd i indenrigsministeriet, som kunne have lavet andre og måske mere fornuftige ting end at udarbejde det, vi nu har på bordet i dag?

Ole Vig Jensen (RV):

De foreliggende lovforslag skal jo ses, som det er sagt af andre, i sammenhæng med det lovforslag, som socialministeren har fremsat, og som er til behandling, og vel i øvrigt også i sammenhæng med de overvejelser, vi nu gør os om et helt ændret finansieringssystem fra 1. januar 1987.

Jeg medgiver, at det er et stort skib, der er sat i søen, men hovedsigtet med de ændringer, der nu er undervejs, er klart at styrke det kommunale selvstyre. I det radikale venstre har vi den opfattelse, at det er muligt med en

række af de forslag, der nu er til behandling. Når de ses under ét, vil de betyde en styrkelse af det kommunale selvstyre, og det er en af de afgørende ting for vort vedkommende.

Det forslag, som er lagt frem her, har i og for sig fået en rimeligt positiv modtagelse fra de fleste ordførere, har jeg hæftet mig ved, og det er da også rigtigt, at med dette lovforslag rettes der op på en række skævheder, som allerede er registreret, og som vi i øvrigt drøftede, da vi sidst havde en debat her i tinget om bloktilskudsreduktionen for 1985. Det var i forbindelse med finanslovsforliget for dette år, der var til behandling før årsskiftet, og ved den lejlighed fremførte vi – det var i øvrigt i god overensstemmelse med de overvejelser, man har gjort sig i finansieringsudvalget – at der var behov for, som der nu er lagt ind i dette lovforslag, at man tager hensyn til de regionale forskelle i lønniveau, at man forhøjer det sociale kriteriums vægt i den kommunale udligning, specielt den primærkommunale udligning, og at man indfører to nye sociale kriterier: for det første antal fuldtidsledige, eller som vi vist dengang sagde: forskelle i arbejdsløshed, og for det andet kvinders erhvervsfrekvens. Navnlig de sidste tager betydelige hensyn til socialt betingede udgiftsbehov. Herudover er der nu også lagt et dødelighedskriterium ind, og endelig tages der hensyn til forskelle i beskatningsgrundlag, idet det får en øget vægt og giver en bedre balance. Som sagt har jeg også forstået, at på disse felter er der faktisk tilslutning fra flere af ordførerne.

Vi tror, at med den refusionsomlægning, som i øvrigt sker på det sociale område, og med de overvejelser, vi har om at lave et ændret kommunalt finansieringssystem fra 1. januar 1987, ender det med, at disse ting kommer til at gå op i en smuk enhed. Udgangspunktet for regeringen er, som det er det for det radikale venstre, at der ikke skal ske nogen afgørende forskel i byrdefordelingen kommunerne imellem.

Vi kan give forslaget vores positive tilslutning i det videre arbejde i udvalget.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil gerne spørge hr. Ole Vig Jensen: er det ikke korrekt, at hvis de planer, det radikale venstre og regeringen har om et helt nyt

[Agerschau]

finansieringssystem fra den 1. januar 1987, bliver virkeliggjort, så er L 225 fuldstændig meningsløst?

Lenger (VS):

Isoleret set er det meget fornuftigt, hvad ministeren foreslår i lovforslag nr. L 225. Der lægges med lovforslaget større vægt på en række sociale kriterier, og det synes vi er en god idé, selv om vi ikke er helt overbevist om kriteriet dødelighed som udtryk for sygdomsbelastningen i amtskommunerne. I hvert fald må man nok sige, at kriteriet kun har gyldighed inden for visse grænser. Det er trods alt ikke sådan, at hvis man nedlægger hospitalerne, så holder folk op med at dø, men vi har konstateret, at der eksisterer forskellige sammenhænge mellem sygeligheden og dødeligheden, og derfor kan det nok inden for visse grænser bruges.

Det, som det dog får mig til at tænke på, er, at der jo også er grænser for, hvilke konklusioner man kan tillade sig at drage af, at der fødes flest børn i april måned, og at storpen netop da kommer. Det samme kan man sige om anvendelsen af kriteriet dødelighed, så vi må nok se på det med nogen skepsis.

Det, der er problemet i forslaget her, er den sammenhæng, det indsættes i. Forslagene om at omlægge de sociale og sundhedsmæssige refusioner og erstatte dem med det forslag, som foreligger her, indebærer jo en øget fristelse for en lang række kommunalbestyrelser netop i en presset situation til at bruge krudtet over for de grupper, som der er flere stemmer i, og bruge lidt mindre krudt over for de grupper, som der ikke er så mange stemmer i. Det er den mekanisme, som vi udmærket ved rører sig ude i kommunerne netop i en situation, hvor man i forvejen er presset økonomisk, og det er den sammenhæng, som er problematisk; det er ikke forslaget i sig selv, det ser såmænd meget fornuftigt ud.

Vi kan forudse, hvilke grupper der vil blive sorteper, men vi kan måske ikke helt forudse, hvilke kommuner med navns nævnelser der vil blive sorteper, og det hænger sammen med, at der ikke er foretaget tilstrækkelig klare samberegninger mellem samtlige de forslag, vi har til behandling her i dag.

Ministerens har i bemærkningerne én besnærende tanke, og det er, at de foranstalt-

ninger, der kan erstatte hinanden, også skal finansieres med samme fordeling mellem de forskellige offentlige institutioner, altså f.eks. ældreinstitutioner skal finansieres på samme måde som på den anden side hjemmehjælp og hjemmesygepleje. Det lyder i sig selv fornuftigt, men jeg synes alligevel, det er fundet til lejligheden, for ministeren mener det tilsyneladende ikke selv. Så ville vi være nødt til at ende i en 100 pct.s statsrefusion af de sociale og sundhedsmæssige udgifter, for det ville simpelt hen være den eneste metode, vi kunne bruge for at sikre, at denne fordeling af udgifterne mellem forskellige offentlige institutioner kunne være ens i alle de forskellige foranstaltninger, som kan erstatte hinanden. Ministeren mener det helt klart i praksis ikke selv, for så ville hun være nødt til at ende i den konklusion.

Hvem finansierer f.eks. de følgeudgifter, der kommer af, at folk invalideres på grund af manglende hospitalsbehandling? Hvem skal betale, hvis folk bliver blinde, fordi ministeren er i gang med at tvinge besparelser ned over rigshospitalet? Hvem skal betale pensioner, hjemmehjælp, hjælpemidler, boligændring? Ja, det er for hver enkelt foranstaltning ret forskellige finansieringsformer; der er ikke den samme finansiering, og ministerens besnærende tanke kan i virkeligheden kun opfyldes, hvis man ender i 100 pct.s refusion fra statens side af samtlige sundhedsmæssige og sociale udgifter. Ellers duer den besnærende tanke ikke.

Ministerens har én besnærende tanke mere – så er der heller ikke flere – og det er, at de, der har besluttet et bestemt serviceniveau i kommunerne, selv skal mærke udgiften, de skal selv have problemerne med at skaffe pengene frem, og de skal selv stå til ansvar gennem deres skattniveau over for deres borgere. Det lyder også umiddelbart fornuftigt, men nu er det selvfølgelig lidt tvivlsomt, om det, som forslaget her er udformet, faktisk bliver sådan. Men hvad værre er, kommunalbestyrelserne har ikke nogen som helst beslutningsmulighed, beslutningskompetence, ikke nogen som helst reel mulighed for at påvirke behovet i kommunen, og det må man dog håbe, i et vist omfang i det mindste, spiller en rolle for det niveau, som man fastlægger. Det er afgørende for, at den besnærende tanke nr. 2 heller ikke holder stik.

[Lønger]

Det kan man så korrigerer for, og det gøres også lidt med forslag af denne karakter, men der korrigeres stadig væk kun ude på marginalerne, og det ændrer ikke ved, at man ikke har den afgørende indflydelse på det behov, der faktisk eksisterer, og dermed har man også gjort den anden besnærende tanke til ét stort illusionsnummer. Det forslag kan VS ikke anbefale i den sammenhæng, som det står i her, men hvis det isoleret kom frem, at man ændrede vægtene, som ministeren har foreslået, ville vi stille os positivt over for det.

Hvad angår lovforslag nr. L 226, har jeg for så vidt været inde på nogle af problemstillingerne i det, jeg har sagt om lovforslag nr. L 225. Jeg vil kun tilføje, at det indebærer jo, at man lægger mindre vægt på de samlede samfundsmæssige vurderinger. Det er konsekvensen af de betragtninger, ministeren har som baggrund for forslaget, hvor det bliver et spørgsmål om kommunalbestyrelsernes samspil, hvor de på den ene side selv skal skaffe pengene frem og på den anden side selv skal beslutte niveauet. Det betyder, at man ud fra en samlet samfundsmæssig vurdering må prioritere andre ting, og vi får en dårligere samlet samfundsmæssig vurdering ud af et forslag som nr. L 226. Vi får lagt mindre vægt på løsning af problemerne betragtet som en helhed.

Statens økonomiske engagement bliver mindre. Det er der ingen hemmelighed i, det står klart i forslaget.

Men det helt afgørende, når man skal beslutte, om man vil iværksætte den ene eller den anden foranstaltning, er i virkeligheden den lokale behovsvurdering. Jeg synes, at der udmærket kan være forskel på, hvem der træffer beslutninger, og på, hvem der sørger for finansieringen. Vi har haft en sammenhæng i kraft af, at kommunalbestyrelserne har skullet dække en andel af det, men det er ikke nogen naturnødvendighed, at de to ting følges ad. Det er et spørgsmål om, at ministeren har tillid til den lokale behovsvurdering, har tillid til det, hun ved festlige lejligheder plejer at kalde for det kommunale selvstyre, og de vurderinger, kommunerne foretager.

Der er for mig at se ikke nogen som helst grund til, at det fuldt ud skal følges ad, på den ene side hvilket udgiftsniveau man lægger, og på den anden side hvilken instans der

skaffer pengene. Det er et spørgsmål om tillid og intet andet. Men det er tilsyneladende sådan, at når det koster penge, er ministerens tillid til de lokale vurderinger noget mere begrænset, end hvis det er situationer, hvor det ikke koster penge. Derfor skal jeg slutte med at sige, at VS ikke kan anbefale dette forslag.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Lønger giver udtryk for bekymring for ansvarligheden i kommuner og amter. Det er nok hele forskellen, at de fleste partier i tinget har fuld tillid til folkestyret og ved ganske nøje, at der ikke er nogen, der bedre ved, hvad der tjener og gavner borgerne ude i primærkommunerne, end de folkevalgte byråd.

Det er lidt af en skrøne at sige: i disse økonomisk klemte tider, for i langt den overvejende del af landets kommuner er der ikke tale om økonomisk klemte tider. Der er tale om den spændende opgave at kunne tillade sig at holde uændret aktivitetsniveau, altså ikke at spare, og vi ved, at der er dygtighed og kreativitet ude i kommunerne, og at der også er den fornødne vilje og mod til omstilling.

I den kommune, jeg har kendskab til, har det ikke været så let at lave budget som siden september måned 1982, altså under den nuværende liberal-borgerlige regering.

Jeg vil godt sige højt og tydeligt herfra, at vi er fulde af tillid til folkestyret, til de primær- og amtskommunale råd. De skal nok varetage den opgave fuldt forsvarligt.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg kan høre, at hr. Thor Pedersen har fuld tillid til folkestyret. Det er et spørgsmål, om folkestyret bør have fuld tillid til hr. Thor Pedersen.

Men det var egentlig ikke derfor, jeg gik på talerstolen. Jeg regner med, at hr. Ole Vig Jensen vil besvare det spørgsmål, jeg stillede tidligere.

Jeg har en yderligere bemærkning til det radikale venstre, som jeg er nødt til at komme med for min sjælefreds skyld. Det hænger sammen med, at jeg altid har haft en ret

[Agerschou]

naiv holdning til det radikale venstres gode vilje. De plejer at grine meget, når jeg fremfører den oppe i SFs folketingsgruppe. Det, jeg synes begynder at gå op for mig, er, at jeg ikke er sikker på, at det radikale venstre ikke er i gang med at blive snydt, at de mere kloge er i gang med at narre de mindre kloge. Det vil jeg nødig overvære uden at have gjort det radikale venstre opmærksom på det – det er det med sjælefreden.

Det radikale venstre er med brask og bram gået ind for omlægningen af de sociale refusioner. Det ligger der en holdning bag, som der er argumenteret for. Samtidig er der nogle, der har hvisket det radikale venstre i ørerne, at der skal etableres et nyt finansierings-system fra 1. januar 1987, hvor bloktilskuddene kommer helt ned på nul. Det, jeg er bange for, er, at de mere kloge har grebet det radikale venstres synspunkter på sociale refusioner og sagt: haps! Nu drejer det sig om at få puttet så mange penge over i bloktilskudssystemet som overhovedet muligt, så der rigtig er noget at skære af fra 1. januar 1987.

Nu har jeg sagt det, så der kan spekuleres over det, og jeg vil sove lidt roligere, når jeg nu har medvirket til, at de radikale dog ikke med fuldstændig lukkede øjne går ind i dette projekt.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Nu er det ikke noget, der sker i forbindelse med samtlige de ændringer, der skal ske inden for finansieringsområdet, men det sker dog på nogle områder, at man lægger den betragtning til grund, at kommunalbestyrelserne, der selv træffer beslutning, også selv fuldt ud eller i stigende grad skal fremskaffe de midler, der skal bruges til det.

Jeg synes, at den betragtning – det er det, indenrigsministeren og ved andre lejligheder socialministeren har gjort sig til talsmænd for – om noget er udtryk for mistillid til de lokale folks mulighed for og evne til selv at bedømme, om de beslutninger, de træffer, er rimelige eller ej. Hvis man havde den tillid, så kunne man ikke have noget imod, at beslutningskompetencen ikke altid blev fulgt af et 100 pct.s ansvar for at sørge for finansieringen.

Ove Jensen (FP):

Fremskridtspartiet betragter de ændringer, der her foreslås, som en forbedring af de bestående forhold, og derfor kan vi støtte forslagene.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skal i det store og hele sige tak til ordførerne for – jeg ved ikke, om jeg skal kalde det tilslutningen hele vejen rundt, men i hvert tilfælde de bemærkninger, der er faldet, de synspunkter, der er gjort gældende om disse lovforslag. Det har naturligvis været et stort ønske hos regeringen at fremsætte dette lovforslag i sammenhæng med socialministerens forslag om omlægning fra refusioner til bloktilskud på det sociale område. Det er hovedforslaget, og dette er et konsekvenslovforslag.

Det er vigtigt for os, at kommunerne har en så stor kompetence og en så stor ansvarsfølelse som muligt, så at de kan vælge de rigtige løsninger til gavn for borgerne og ikke behøver at tage andre hensyn, om jeg så må sige, men kan føre en socialpolitisk diskussion om valg af løsninger, som passer netop på deres sted.

Det er hovedformålet med de lovforslag, som ligger til behandling i dag. Vi har haft ét hovedhensyn med finansieringen af en så stor omlægning, som der her er tale om, nemlig at der skulle ske et så lille udsving for den enkelte kommune som muligt. Desuden ville vi sikre, at ingen rammes med mere end 0,3 pct. af beskatningsgrundlaget, og derfor har vi indlagt et særligt tilskud, som skal gives over 3 år, sådan at vi kan tilgodese dette hensyn.

For igen at imødegå de omfattende virkninger, en sådan omlægning ellers ville have fået, har vi, som en række af ordførerne har været inde på det, ændret vægte og lagt nye sociale kriterier ind og har korrigeret for lønforskelle. Alle disse ændringer er i øvrigt, som det også har været nævnt, ønsker, de kommunale organisationer og kommunerne i meget høj grad har haft.

Der blev stillet et generelt spørgsmål: skal lovforslagene overhovedet igennem nu, fordi de får virkning fra 1987, og er der da tanker om en anden finansieringsform? Det er vigtigt for os, at kommunerne i tide ved, hvad det økonomiske resultat er af en omlægning som den, socialministeren her har foreslået.

[Indenrigsministeren]

Hvis det havde stået til regeringen, ville vi meget gerne have foretaget denne omlægning allerede med virkning fra den kommende januar. Det har de kommunale organisationer ved forhandling med socialministeren imidlertid ikke været så forfærdelig betaget af. De ville gerne have lidt mere tid, og enden på det er blevet, at denne omlægning skal igennem fra 1. januar 1987.

En af begrundelserne fra kommunerne var netop, at de gerne ville have længere tid til forberedelse af dette, og det er ganske nødvendigt for dem, det er jeg enig i, at de i tide ved, hvilke økonomiske konsekvenser en sådan omlægning får. Det vil i princippet ikke berøre den diskussion, vi skal have for 1987, om, hvad de økonomiske konsekvenser af en sådan omlægning vil være.

Til hr. Henning Rasmussen og generelt – jeg tror også, fru Karen Højte Jensen var inde på det – skal jeg sige, at enkeltheder i lovforslagene vil vi naturligvis meget gerne se på under det kommende udvalgsarbejde.

I øvrigt tak for de bemærkninger og synspunkter, der er kommet.

Henning Rasmussen (S):

Indenrigsministeren har somme tider en skæg facon: tre ordførere tager afstand, og så takker indenrigsministeren for den generelle tilslutning!

Jeg vil gerne sige til fru Karen Højte Jensen, at jeg sagde i min indledning, at vi gerne vil være med til de ændringer af tilskuds-systemet, der er nødvendige for at sikre, at man i stat, amter og kommuner vælger den løsning, som er bedst for det menneske, man skal hjælpe. Derfor er vi naturligvis ikke uenige i, at der bør ske sådanne ændringer af refusionssystemet, at den målsætning opnås. Derfor er vi selvfølgelig heller ikke uenige hverken med sammenslutningen af sociale udvalg, med Kommunernes Landsforening eller med Amtrådsforeningen om det sige.

Men det kan ikke få os til at mene, at de byrdefordelmæssige virkninger af den omlægning, der sker, er retfærdige. Det er derfor, vi siger nej. Vi tror ikke på, at det holder vand byrdefordelmæssigt set.

Jeg har yderligere eksempler, jeg kunne tænke mig at nævne. Jeg kan eksempelvis nævne Århus amt, hvor man har det højeste gennemsnitlige primærkommunale skattetryk

i landet, 19,3 pct. Hovedparten af kommunerne i det område tvinges af forslaget til at sætte deres skattetryk i vejret, hvis de ønsker at bevare uændret aktivitetsniveau. I to andre jyske amter, som gennemsnitlig har et skattetryk på 17,3 pct., altså 2 hele procent lavere end det gennemsnitlige skattetryk i Århus amt, kan, tror jeg, 27 af 31 kommuner sætte deres beskatningsprocent ned med gennemsnitlig 0,4.

Altså højt skattetryk: højere skattetryk – lavt skattetryk: lavere skattetryk. Det er da ikke et acceptabelt resultat byrdefordelmæssigt. Det kan da ikke siges at være rimeligt. Det kan da ikke hævdes, at det så at sige ikke medfører nogen ændringer byrdefordelmæssigt set. Det gør det, og de er ubehagelige, fordi de gør skævhederne i vort samfund større.

Det er en af grundene til, at vi mener, at lovforslagene ikke bør gennemføres. Det mener vi ikke de bør, men derfor kan vi da godt ærgre os over, at gode kriterier og gode ændringer i kriterierne, som vi har bedt om at få i en årrække, ikke bliver brugt til at rette op på eksisterende skævheder, men i stedet for, som jeg har sagt tidligere, skal bruges til at lappe på nogle nye skævheder, der skabes af et forkert refusionsomlægningsforslag fra socialminister og indenrigsminister, specielt naturligvis fra socialministeren.

Jeg vil sige til indenrigsministeren, at jeg forstår ikke argumentationen for, at lovforslaget skal gennemføres på nuværende tidspunkt. Indenrigsministeren siger, det er vigtigt, at kommunerne ved, hvordan virkningerne bliver. Ja men hvor ved kommunerne det fra, når finansieringssystemet fra samme dato bliver ændret? Det kan de da ikke vide!

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Uanset udgangspunktet for dette tekniske lovforslag må jeg sige til hr. Henning Rasmussen: hvem siger, at den fordeling, man har i dag under den gældende lovgivning, er den mest retfærdige? Det kunne godt være, at den nye fordeling indebar en højere grad af retfærdighed. Det drejer sig ikke blot om at sammenligne kommuner og sige: hvem har høje skattesatser? Hvem har lave skattesatser? Det skal sammenlignes med: hvad er serviceniveauet? Hvad er udgiften pr. borger,

[Thor Pedersen]

som de lokale råd beslutter? Det kunne godt være, at også serviceniveauet afspejlede sig i skattesatserne, også i Jylland, som det er på Sjælland.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Det er en interessant betragtning. Jeg vil gerne spørge hr. Thor Pedersen: er det et højt serviceniveau, der gør, at man i Dronninglund kommune skal forhøje skatten på 21,4 pct. til på lidt længere sigt 23,4 pct. på grund af denne omlægning? Er det et højt serviceniveau, der tvinger Pandrup, der tvinger Sejlflod, der tvinger en række andre nordjyske kommuner til nøjagtig det samme, medens andre kommuner, jeg erindrer bl.a. Helsingørskommune, som har et meget lavt skattetryk, kan sætte sit ned, for de får noget forærende ved dette? Er det de nordjyske partifæller og kolleger til hr. Thor Pedersen, der ødsler, medens hr. Thor Pedersen hjemme i sin kommune sørger for, at det fungerer, som det skal, og man bare tilpasser sig? Eller har det noget at gøre med indtægtsgrundlag og befolkningssammensætning, der er til gunst for Helsingørskommune? Det tror jeg.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Jeg skal gerne foretage en ganske nøje gennemgang af de af hr. Henning Rasmussen nævnte kommuner og komme tilbage med et svar på, om det er serviceniveauet, der er afgørende, eller andre kriterier. Jeg ved meget om forskellen mellem Helsingørskommune og andre kommuner i Nordsjælland med hensyn til serviceniveau og effektivitet og til, hvordan de udnytter de kommunale ressourcer. Det skal jeg spare hr. Henning Rasmussen for, selv om det er meget glædelige oplysninger.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg synes, at hr. Thor Pedersen, når det er det svar, han kan give på nuværende tidspunkt, skulle have ladet være med at påstå, at det er et højt serviceniveau, der gør, at de kommuner er i en ulykkelig situation og bliver værre stillet ved dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af lovforslag nr. L 224:

Forslag til lov om ændring af lov om beskattning til kommunerne af faste ejendomme. (Godtgørelse for grundskyld af arealer, der tilbageføres til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 20–22 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

20) Første behandling af lovforslag nr. L 219:

Forslag til lov om ændring af lov om by- og landzoner. (Tilbageførsel af arealer til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

21) Første behandling af lovforslag nr. L 220:

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning. (Tilbageførsel af arealer til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

22) Første behandling af lovforslag nr. L 222:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Godtgørelse af frigørelsesafgift m.v. ved tilbageførsel af arealer til landzone).

(Fremsat 24/4 85).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Den 23. april 1985 udsendte miljøministeren en pressemeddelelse om, at kommunerne